

СТРУКТУРНІ ВЗАЄМОВІДНОСИНИ У МОДЕЛІ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО КЛАСТЕРУ

У процесі аналізу молокопереробної галузі та регіонів України було визначена доцільність створення територіального молокопереробного кластеру. Стратегічною метою розвитку підприємств молочної галузі, що територіально наближені, є формування такої структури – кластерного об'єднання – яке буде відповідати наявному природно-ресурсному та виробничому потенціалу, а також задовольняти потреби споживачів в кінцевому продукті виробництва молочної промисловості. Територіальний кластер – це спілка територіально локалізованих підприємств, які взаємодіють між собою на договірній основі і разом приймають участь у формуванні доданої вартості кінцевого продукту, забезпечуючи тим самим ефективність діяльного кожного із учасників. Участь у кластері є добровільною і самостійною. Основною перевагою кластеру є кооперація між учасниками створення доданої вартості.

Формування кластеру дозволить до співпраці залучати підприємства малого та середнього бізнесу, які в результаті цієї взаємодії із молокопереробними підприємствами розвиватися більш стрімкими темпами. Це в свою чергу, за рахунок надходження коштів в місцевий та державний бюджети, стане основним інструментом розвитку регіонів, галузей, а також основою стійкого розвитку країни.

При формуванні кластерних об'єднань в молочній промисловості України необхідна наявність формальної інституціональної структури, що буде координувати весь процес розвитку кластеру. Ця структура повинна бути створена при безпосередній участі всіх учасників кластерного об'єднання при наявності відкритості та довіри для здійснення спільних дій. Формування кластерних об'єднань має підпорядковуватися загальній організації економічних систем. На підставі узагальнюючих та спеціальних принципів формування кластерів, механізм формування буде сприяти створенню нових підприємств/компаній, що виконують роль господарського центру (ядра) кластеру.

Виявлення існуючих та відсутніх елементів кластеру дозволяє встановити склад інфраструктури, що сприятиме ефективному функціонуванню кластера, вивчити взаємозв'язки між різноманітними елементами інфраструктури, визначити їх взаємозалежність один від одного та від зовнішніх факторів господарської діяльності. Враховуючи одну із основних особливостей підприємств харчової промисловості – залежність від наявності, структури та стану сировинної бази – освоєння нових сировинних баз та підвищення рівня забезпеченості території ресурсами.

Координаційна рада визначає склад учасників кластерної структури, розподіляють їх організаційні обов'язки, визначають цілі та задачі кластеру, розробляють норми та правила діяльності.

Об'єктивними передумовами для впровадження кластеру в молочній промисловості є:

- створення дієвого механізму співпраці між усіма учасниками кластерного об'єднання (промисловими підприємствами різних рівнів, органами місцевої влади, фінансовими установами, господарствами-виробниками сировини тощо)
- наявність інституціонального середовища для нового типу об'єднань (наявність інноваційно-активних підприємств, спеціалізованих науково-дослідних установ, забезпеченість науково-технічною інформацією, навчальних закладів з підготовки висококваліфікованих кадрів, розвиненість інформаційної, ринкової та адміністративної інфраструктури, інвестиційна привабливість галузі тощо).